

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΕΥΒΟΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (Δι.ΠΑ.Ε.) υπάρχουν δυο Δομές, οι οποίες σχετίζονται με την Διαχείριση και Αντιμετώπιση των Φυσικών και Ανθρωπογενών Καταστροφών σε Παγκόσμιο και Εθνικό Επίπεδο. Επιπρόσθετα, στο Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος ανήκει και μια τρίτη Δομή Ερευνητικού και Εκπαιδευτικού χαρακτήρα, η Πανεπιστημιακή Έδρα UNESCO Con – E – Ect.

Οι δομές αυτές είναι οι εξής:

Α. το Διδρυματικό Διατμηματικό Μεταπτυχιακό με τίτλο « Ανάλυση και Διαχείριση Ανθρωπογενών και Φυσικών Καταστροφών», το οποίο υλοποιείται σε συνεργασία με το Πυροσβεστικό Σώμα Ελλάδας και με συμμετοχή εκ μέρους του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος πέντε (5) Τμημάτων του, των Δασολογίας & Φυσικού Περιβάλλοντος, Φυσικής, Χημείας, Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας και Πληροφορικής.

<http://mandisastermsc.teiemt.gr/>

Β. το θεσμοθετημένο εργαστήριο **ASSIST** (Analysis and Management of Natural Disasters and Technological Risks), το οποίο ανήκει στο Τμήμα Δασολογίας & Φυσικού Περιβάλλοντος του Δι.ΠΑ.Ε. (ΦΕΚ 1956/τ. Β' / 14-5-2021). Το εργαστήριο ASSIST στελεχώνεται από μέλη ΔΕΠ του Δι.ΠΑ.Ε. , που προέρχονται από το Τμήμα Δασολογίας & Φυσικού Περιβάλλοντος, το Τμήμα Χημείας, το Τμήμα Πληροφορικής όπως από μεταδιδάκτορες με γνωστικό πεδίο τις Γεωλογικές, Νομικές, Κοινωνικές Επιστήμες, Επιστήμες Πληροφορικής και Επιστήμες Μηχανικού. Σημαντικό μέρος της Εκπαιδευτικής και Ερευνητικής δραστηριότητας του εργαστηρίου αποτελεί το πεδίο των σύγχρονων τεχνικών και τεχνολογιών πρόληψης και αντιμετώπισης των φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών και κινδύνων, όπως και η δημιουργία σύγχρονου εκπαιδευτικού υλικού για την υποβοήθηση της ενημέρωσης και προετοιμασίας των πολιτών για την αντιμετώπιση των καταστροφών αυτών.

Γ. Η Πανεπιστημιακή Έδρα UNESCO Con – E – Ect, η οποία έχει ως αντικείμενο την έρευνα και εκπαίδευση σε θέματα προστασίας και Διαχείρισης Παρόχθιων και Δελταϊκών Περιοχών, αλλά σχετίζεται και με την ανάπτυξη καινοτόμων οικοτουριστικών πρακτικών σε Παγκόσμιο επίπεδο.

<http://unescochair.teiemt.gr/>

Οι καταστροφικές mega πυρκαγιές των προηγούμενων ημερών στην Β. Εύβοια, αποτέλεσαν ένα τραγικό γεγονός για την Πατρίδα μας και ιδιαίτερα για τους κατοίκους των περιοχών αυτών. Το Επιστημονικό δυναμικό των δυο προαναφερθέντων δομών οι οποίες εστιάζουν εκτός από το αντικείμενο της Διαχείρισης και Αντιμετώπισης και στο αντικείμενο της Αποκατάστασης και μελλοντικής προστασίας από Φυσικές καταστροφές, είναι σε θέση να προτείνουν τις ακόλουθες δράσεις.

ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

- 1. Εκτίμηση βαθμού και ταχύτητας διάβρωσης σε βράχου – μέσο – μακροπρόθεσμη διαδικασία με την βοήθεια καινοτόμων Γεωπεριβαλλοντικών Τεχνολογιών και Τεχνητής Νοημοσύνης.**

Προβλέπεται χαρτογράφηση όλων των χειμαρρικών λεκανών απορροής των καμένων εκτάσεων, δημιουργία τρισδιάστατων μοντέλων τους (DEM) και των αντίστοιχων θεματικών χαρτών, όπως και των φωτορεαλιστικών (photoreal) περιβαλλόντων τους πριν και μετά την πυρκαγιά. Ταξινόμηση των λεκανών ως προς την χειμαρρική τους επικινδυνότητα με την βοήθεια σειράς δεικτών. Εκτίμηση μέσω επιτόπιας επίσκεψης, του μεγέθους των δεκαεπτά (17) περιβαλλοντικών παραμέτρων που επηρεάζουν βαθμό και ταχύτητα διάβρωσης σε κάθε λεκάνη απορροής. Εισαγωγή των ανωτέρω μεγεθών σε μοντέλα Τεχνητής Νοημοσύνης (AI) με την βοήθεια των οποίων εξάγονται τιμές διάβρωσης ανά λεκάνη αλλά και ανά τμήμα λεκάνης, βασισμένες σε διάφορα σενάρια βροχοπτώσεων. Οι εξαγόμενες τιμές διάβρωσης παρέχονται είτε ανά επεισόδιο βροχής, είτε σε ετήσια βάση και αφορούν το σύνολο των γαιούλικών που θα αποπλυθούν από τις κλιτείες ενώ μπορεί να γίνει χωριστός προσδιορισμός και για το υλικό που πρόκειται να κινηθεί μέσα στις κεντρικές κοίτες και στους συμβάλλοντες. Επαλήθευση της μεθόδου και της ακρίβειάς της, μπορεί να γίνει με την βοήθεια επαναληπτικού scanning (με απόσταση 12 μηνών), των κλιτύων επιλεγμένων περιοχών, με την βοήθεια 3D Scanners.

Από την μελέτη των εξαγομένων τιμών διάβρωσης και άρα παραγωγής φερτών υλών αλλά και από την μελέτη της χειμαρρικής επικινδυνότητας κάθε λεκάνης μπορούν με ασφάλεια να προκύψουν επιμέρους προτάσεις και σχέδια διευθέτησης των χειμαρρικών λεκανών κατά περίπτωση, αρχικά με την βοήθεια αγροτεχνικών έργων και στη συνέχεια με την βοήθεια τεχνικών έργων.

2. Εκτύπωση και διανομή με την βοήθεια των Δημοτικών Αρχών του Οδηγού Εκτάκτου Ανάγκης για Πλημμύρες.

Το εργαστήριο ASSIST έχει προετοιμάσει στο πλαίσιο υλοποίησης του project με ακρωνύμιο RESISTANT το οποίο χρηματοδοτείται από το χρηματοδοτικό πλαίσιο HORIZON 2020, έναν σύντομο και χρηστικό οδηγό για προστασία από πλημμύρες. Ο οδηγός αυτός, ο οποίος ενσωματώνει όλες τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για περιπτώσεις προστασίας των πολιτών από πλημμυρικά γεγονότα, μπορεί να εκτυπωθεί και να διανεμηθεί στους κατοίκους των περιοχών που επλήγησαν και όχι μόνο.

3. Εξειδικευμένα σχολεία κατάρτισης στελεχών και εργαζομένων στους Δήμους της Νήσου Εύβοιας σε θέματα φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών

Προτείνεται η διεξαγωγή ενός ολοκληρωμένου και ταυτόχρονα εξειδικευμένου σχολείου με μορφή τριπλού σεμιναρίου (θεωρητικό, εργαστηριακό, πρακτικό – βιωματικό μέρος) σε θέματα διαχείρισης κρίσεων και καταστροφών, εκτάκτων αναγκών και πολιτικής προστασίας.

Το σεμινάριο αυτό θα απευθύνεται σε στελέχη και εργαζόμενους των Δήμων της Νήσου Εύβοιας . Το θεωρητικό και πρακτικό – βιωματικό μέρος του σεμιναρίου θα είναι επικεντρωμένο στην επίλυση και αντιμετώπιση θεμάτων Πολιτικής Προστασίας που αφορούν το Νησί, ενώ το εργαστηριακό το οποίο θα περιλαμβάνει τεχνικές επαυξημένης πραγματικότητας θα γίνεται στις εγκαταστάσεις του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος στην Καβάλα.

Στις εγκαταστάσεις αυτές είναι εγκατεστημένο το μοναδικό και πλέον σύγχρονο Control Crisis Room της χώρας, περισσότερο προηγμένης τεχνολογίας από το αντίστοιχο που έχει στη διάθεση της για ανάλογη εκπαίδευση των στελεχών της η ΕΛ.ΑΣ. Εντός του εν λόγω Εργαστηρίου οι συμμετέχοντες θα εκπαιδευτούν σε πραγματικές συνθήκες (real conditions) με σκοπό την αντιμετώπιση περιστατικών και το σχεδιασμό της πρέπουσας αντίδρασης με απόλυτη προσομοίωση με την πραγματικότητα (simulation) όπως κατ' αναλογία γίνεται στα αντίστοιχα simulators των αεροπορικών εταιριών, προκειμένου να συνεπικουρούν το έργο των διασωστών και των στελεχών πολιτικής προστασίας σε περίπτωση δασικής πυρκαγιάς, πλημμύρας, εκτεταμένης αστικής πυρκαγιάς, σεισμού, tsunami, εκτεταμένης μόλυνσης της

ατμόσφαιρας από τεχνολογικό ατύχημα ή εκτεταμένης ρύπανσης της θάλασσας από θαλάσσιο ατύχημα οιασδήποτε μορφής. Η συμβολή των υπαλλήλων των Δήμων που γνωρίζουν στην πλειονότητα τους εξαιρετικά τις πολεοδομικές, μικροκλιματικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες των πόλεων, των οικισμών αλλά και των ευρύτερων περιοχών πέριξ από αυτές, στην αντιμετώπιση τέτοιων φαινομένων όπως και η συνδρομή τους στο έργο Πυροσβεστών και διασωστών, οι οποίοι πολλές φορές προέρχονται από άλλες περιοχές της χώρας (σε εκτεταμένα συμβάντα), μπορεί να αποβεί υπερπολύτιμη. Κάτι τέτοιο όμως είναι εφικτό μόνον εάν υπάρχει επαρκής και καινοτόμος εκπαίδευση των, ως η προναφερθείσα.

4. Εκπαιδευτικά προγράμματα και σεμινάρια που να απευθύνονται σε ενήλικους κατοίκους των οικισμών της Νήσου Εύβοιας και των αγροτικών και τουριστικών περιοχών της.

Θα περιλαμβάνει τετράωρα κυλιόμενα σεμινάρια απευθυνόμενα σε όλους τους κατοίκους των πόλεων και των οικισμών της Νήσου Εύβοιας. Τα σεμινάρια αυτά θα οργανωθούν και θα επικεντρώνονται στις απειλές και κινδύνους, που απειλούν περισσότερο τη Νήσο Εύβοια (π.χ. πυρκαγιές, πλημμύρες) αλλά θα αφορούν και Τεχνολογικούς κινδύνους και ατυχήματα, που ενδεχομένως να απειλούν συγκεκριμένες περιοχές του Νησιού. Τα σεμινάρια θα πραγματοποιούνται και στη νοηματική γλώσσα και ο σκοπός τους είναι να ενημερώνουν με τη βοήθεια καινοτόμων εκπαιδευτικών πρακτικών τους πολίτες για τεχνικές και μεθόδους προστασίας της ζωής και της περιουσίας τους από δασικές πυρκαγιές, αστικές πυρκαγιές, πλημμύρες, σεισμούς, τεχνολογικά συμβάντα.

Μέρος των σεμιναρίων θα αφιερώνεται σε θέματα τεχνικών αυτοαπεγκλωβισμού ή απεγκλωβισμού άλλων ατόμων και παροχής πρώτων βοηθειών. Επίσης θα γίνεται και σύντομη ενημέρωση για τους τρόπους και μεθόδους επικοινωνίας των κατοίκων, τη στιγμή εκδήλωσης του κινδύνου, με τη Πυροσβεστική, την Αστυνομία, το ΕΚΑΒ ή τις οργανωμένες ομάδες εθελοντών, ώστε να τύχουν της καταλληλότερης βοήθειας.

Η μέγιστη σημασία των ανωτέρω σεμιναρίων προκύπτει από το γεγονός ότι οι εκθέσεις της Πυροσβεστικής για τη ανθρωποκτόνο πλημμύρα στην Μάνδρα και την φονική πυρκαγιά στο Μάτι, αναφέρουν ότι αν οι πολίτες των περιοχών αυτών είχαν στοιχειώδη ενημέρωση και

εκπαίδευση στα ανωτέρω θέματα, τα θύματα που θα είχαμε θρηνήσει θα ήταν λιγότερα κατά τουλάχιστον 50%.

5. Οργάνωση και Εκπαίδευση Εθελοντικών Ομάδων

Ήταν εδώ και αρκετό χρονικό διάστημα γνωστό και με αφορμή τις mega πυρκαγιές του τελευταίου μήνα στη χώρα έγινε πασιφανές, ότι η συμβολή των Εθελοντικών Ομάδων στην Διαχείριση και αντιμετώπιση όλων των εκτεταμένων Φυσικών Καταστροφών είναι πολύτιμη και απαραίτητη.

Υπάρχει όμως ένα μεγάλο πρόβλημα. Στις περισσότερες των περιπτώσεων οι εθελοντικές ομάδες, κυρίως διακατεχόμενες από στρες αλλά και έντονη επιθυμία να βοηθήσουν, έχουν έλλειψη συντονισμού μεταξύ των αλλά και μεταξύ των μελών των. Επίσης πολλές φορές δεν γνωρίζουν τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να προσεγγίσουν ως πρώτοι αποκριταί (First responders) τους κατοίκους που είναι εκτεθειμένοι στον κίνδυνο, αλλά και ούτε πως να τους βοηθήσουν αποτελεσματικά ή να τους απεγκλωβίσουν και να τους απομακρύνουν.

Όλες οι ανωτέρω αναφερόμενες ελλείψεις και κενά μπορούν να αντιμετωπιστούν από τις δυο δομές του ΔΙ.ΠΑ.Ε., αφενός μεν με την διοργάνωση σεμιναρίων εκπαίδευσης εθελοντισμού για τη σωστή διαχείριση και αντιμετώπιση των κινδύνων και παροχή βοήθειας και αφετέρου με αυτή καθαυτή την διοργάνωση του εθελοντισμού και των εθελοντικών ομάδων σε επίπεδο Περιφέρειας και Νομών κατά τα πρότυπα διοργάνωσης των αντίστοιχων εθελοντικών ομάδων σε προηγμένες χώρες του πλανήτη, οι οποίες αντιμετωπίζουν με επιτυχία μεγάλης έκτασης φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές.

Σημειώνεται ότι ιδιαίτερη έμφαση στην εκπαίδευση των εθελοντικών αυτών ομάδων θα δοθεί σε θέματα επιτήρησης και πρόληψης των φυσικών κινδύνων, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για περιπτώσεις δασικών πυρκαγιών. Με τον τρόπο αυτό οι εθελοντές θα συμμετέχουν και στο κομμάτι εκείνο της Πολιτικής Προστασίας που άπτεται του ζητήματος της αποτροπής έναρξης των φαινομένων, κάτι που φαίνεται να είναι και η τελευταία τάση στο θέμα «αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών».

ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΕΥΒΟΙΑΣ

Το Επιστημονικό δυναμικό της Έδρας UNESCO Con-E-Ect είναι σε θέση να προτείνει τις ακόλουθες δράσεις βελτίωσης της ζωής των κατοίκων της Β. Εύβοιας.

1. Ένταξη ενός Δημοτικού και ενός Γυμνασίου της Β. Εύβοιας στο Παγκόσμιο δίκτυο Σχολείων της UNESCO (ASPNET)

Το Δίκτυο Συνεργαζόμενων Σχολείων (ASPnet) ιδρύθηκε το 1953 και είναι ένα παγκόσμιο δίκτυο σε 179 χώρες με 8.500 περίπου εκπαιδευτικά ιδρύματα (συμπεριλαμβανομένων νηπιαγωγείων, σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας και ινστιτούτων επιμόρφωσης καθηγητών), τα οποία εργάζονται για την υποστήριξη της ποιοτικής εκπαίδευσης στην πράξη. Εντάσσεται στο μεγαλύτερο Πρόγραμμα της UNESCO «Εκπαίδευση για Όλους (EFA)». Συντονίζεται από το Διεθνή Συντονιστή σε επίπεδο UNESCO ενώ αντίστοιχα υπάρχει ένας Εθνικός Συντονιστής σε κάθε χώρα.

Τα Συνεργαζόμενα Σχολεία δεσμεύονται να προωθήσουν τα ιδανικά της UNESCO υλοποιώντας πιλοτικά προγράμματα, που στόχο έχουν να καταστήσουν τους νέους ανθρώπους ικανούς ν' αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις ενός περίπλοκου και συνεχώς αναπτυσσόμενου κόσμου. Δάσκαλοι και μαθητές του ASPnet έχουν πολλές ευκαιρίες για συνεργασία εκτός των ορίων της τάξης τους με στόχο την ανάπτυξη καινοτομικών εκπαιδευτικών προσεγγίσεων, μεθόδων και υλικών. Το ASPnet υλοποιεί δραστηριότητες σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος (ASPNET), η Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την UNESCO, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Διεθνών Εκπαιδευτικών Σχέσεων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, έχει αναπτύξει και το αντίστοιχο Ελληνικό δίκτυο των σχολείων της UNESCO, τα οποία είναι διάσπαρτα σε διάφορα σημεία της Χώρας.

Πρόθεση των Επιστημόνων της Έδρας UNESCO Con-E-Ect είναι να ενταχθούν ένα Δημοτικό και ένα Γυμνάσιο των περιοχών που επλήγησαν στο Παγκόσμιο Δίκτυο των σχολείων της UNESCO. Οι μαθητές των σχολείων αυτών θα έχουν ενεργό ρόλο στην υποβοήθηση της αναγέννησης του δάσους στις πληγείσες περιοχές, και θα παρακολουθούν την εξέλιξή της. Επιπρόσθετα, θα μπορούν να διοργανώνονται επισκέψεις από άλλα σχολεία του δικτύου UNESCO που ανήκουν σε χώρες του εξωτερικού. Οι ξένοι μαθητές θα συμμετέχουν μαζί με τους μαθητές των σχολείων της Β. Εύβοιας, στην προαναφερθείσα υποβοήθηση της αναγέννησης του δάσους και θα παρακολουθούν και αυτοί την εξέλιξή της κάθε έτος, συμμετέχοντας ουσιαστικά σε ένα ζωντανό οικολογικό εργαστήριο.

2. Πρότυπες δράσεις οικότουρισμού στις πληγείσες περιοχές

Όπως αναφέρθηκε και στην αρχή του κειμένου, η Πανεπιστημιακή Έδρα UNESCO Con-E-Ect έχει ως αντικείμενο την διαμόρφωση πρότυπων οικότουριστικών δράσεων, πολλές εκ των οποίων είναι καινοτόμες σε Παγκόσμιο επίπεδο.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας εναλλακτικής δραστηριότητας των κατοίκων της Β. Εύβοιας μετά από την αναγκαστική παύση των παραδοσιακών και επί σειρά δεκαετιών επαγγελματικών δραστηριοτήτων, ίσως θα ήταν σκόπιμο να γίνει στροφή προς κάποιες δραστηριότητες καινοτόμες αλλά και σύγχρονες, οι οποίες πολλές φορές αποδίδουν και ικανοποιητικό εισόδημα, ιδιαίτερα στις ημέρες μας.

Πρόθεση των Επιστημόνων της Έδρας είναι μετά από σχετική συζήτηση και συνεννόηση με τους κατοίκους των πληγεισών περιοχών, να προτείνουν προς αυτούς ορισμένες δράσεις οικότουρισμού, οι οποίες θα ήταν κατάλληλες για την περιοχή και συμβατές με το προφίλ και τις δραστηριότητες των κατοίκων.